APSTIPRINĀTS

JVLMA Senāta 2026. gada 7. oktobra sēdē, protokols Nr. 7
LMA Senāta 2026. gada 30. septembra sēdē, protokols Nr. 23
LKA Senāta 2026. gada 19. oktobra sēdē, protokols Nr. 1.2-1/7

N o l i k u m s
par valsts pārbaudījumiem un valsts pārbaudījumu komisiju profesionālajā doktora studiju programmā *Mākslās*

Šis nolikums izstrādāts saskaņā ar LR Augstskolu likumu, kā arī Latvijas Republikas Ministru kabineta 2018. gada 2. oktobra noteikumu Nr. 617 *Noteikumi par profesionālās augstākās izglītības valsts standartu doktora grāda iegūšanai un kārtību, kādā piešķir profesionālo doktora grādu mākslās* V daļu un nosaka valsts pārbaudījumu kārtību, kā arī kārtību, kādā tiek piešķirts profesionālais doktora grāds mākslās Jāzepa Vītola Latvijas Mūzikas akadēmijas, Latvijas Kultūras akadēmijas un Latvijas Mākslas akadēmijas kopīgajā profesionālajā doktora studiju programmā *Mākslās* ar apakšprogrammām *Mūzika un skatuves māksla, Vizuālā māksla un dizains* un *Audiovizuālā māksla, teātris un laikmetīgā deja*.

1. Vispārīgie noteikumi

1.1. Profesionālās doktora studiju programmas *Mākslās* apguve noslēdzas ar valsts pārbaudījumiem un profesionālā doktora grāda iegūšanu. Valsts pārbaudījumi tiek kārtoti:

1) aizstāvot studiju procesā izstrādāto mākslinieciskās jaunrades darbu,

2) aizstāvot studiju procesā izstrādāto ar mākslinieciskās jaunrades darbu saistīto teorētisko pētījumu.

1.2. Profesionālo doktora grādu mākslās piešķir personai pēc akreditētas profesionālās doktora studiju programmas *Mākslās* apgūšanas un doktora teorētiskā pētījuma un mākslinieciskās jaunrades darba izstrādāšanas un aizstāvēšanas.

2. Tiesības kārtot valsts pārbaudījumus

2.1. Valsts pārbaudījumus ir atļauts kārtot doktorantiem, kuri sekmīgi nokārtojuši visus studiju programmā paredzētos pārbaudījumus, saņēmuši atbilstošus kredītpunktus par apgūtiem studiju kursiem un programmas Padomei iesnieguši sekojošus dokumentus:

2.1.1. augstskolas apstiprinātu sekmju izrakstu;

2.1.2. dzīves aprakstu (*Cirruculum Vitae*);

2.1.3. atbilstoši metodisko norādījumu prasībām datorsalikumā noformētu teorētiskā pētījuma tekstu 2 eksemplāros;

2.1.4. teorētiskā pētījuma teksta elektronisko failu;

2.1.5. pieteikumu izstrādātā jaunrades darba izrādīšanai un aizstāvēšanai.

2.2. Valsts pārbaudījumus doktoranti kārto apakšprogrammu īstenojošās augstskolas apstiprinātajos termiņos.

3. Valsts pārbaudījumu komisija

3.1. Attiecīgo apakšprogrammu īstenojošā augstskola veido valsts pārbaudījumu komisiju (turpmāk tekstā – Komisija), kura vērtē valsts pārbaudījumus un piešķir doktora grādu mākslās.

3.2. Katrā māksliniecieskās darbības jomā (attiecīgi – katrā apakšprogrammā) tiek veidota atsevišķa Komisija.

3.3. Komisijas sastāvā ir komisijas priekšsēdētājs, kuram ir doktora grāds mākslās un kurš vada komisijas darbu un vismaz četri komisijas locekļi. Komisijas sastāvu veido komisijas locekļi ar doktora grādu mākslās, kā arī profesionālo institūciju pārstāvji, kuri veic mūsdienu līmenim (attiecīgās nozares vai saistīto kultūras un radošo industriju nozaru perspektīvākajām attīstības tendencēm) atbilstošu mākslinieciskās jaunrades darbu. Komisijā iekļauj vismaz vienu personu, kas ir ieguvusi profesionālo doktora grādu mākslās ārvalstīs vai vismaz vienu ārvalstu profesionālās organizācijas pārstāvi, kurš veic mūsdienu līmenim atbilstošu mākslinieciskās jaunrades darbu.

3.4. Komisijā papildus var piesaistīt ārvalstīs atzītu augstskolu atbilstošās studiju programmas profesorus, kā arī Latvijas un ārvalstu ekspertus atbilstoši doktora teorētiskā pētījuma un mākslinieciskās jaunrades darba jomai.

3.5. Komisiju apstiprina attiecīgo apakšprogrammu realizējošās augstskolas rektors ar rīkojumu katram akadēmiskajam gadam.

3.6. Komisija visus lēmumus, tostarp lēmumus par doktora grāda piešķiršanu, pieņem ar vienkāršu klātesošo balsu vairākumu, atklāti balsojot. Ja balsis sadalās līdzīgi, izšķirošā ir komisijas priekšsēdētāja balss.

3.7. Komisijas sēdes tiek protokolētas. Protokoli atrodas attiecīgi JVLMA Doktorantūras skolas lietvedībā, LMA Doktorantūras skolas lietvedībā, LKA Studiju departamenta lietvedībā.

3.8. Komisijas darbu nodrošina attiecīgo apakšprogrammu īstenojošā augstskola. Valsts pārbaudījumu procesa īstenošanas izmaksas sedz attiecīgo apakšprogrammu īstenojošā augstskola no studiju programmas īstenošanai paredzētajiem līdzekļiem.

3.9. Diplomu par doktora grāda piešķiršanu attiecīgo apakšprogrammu īstenojošā augstskola izsniedz sešu mēnešu laikā pēc tam, kad pieņemts Komisijas lēmums par doktora grāda piešķiršanu, ja lēmums nav apstrīdēts.

4. Valsts pārbaudījumu organizācija un norise

4.1. Valsts pārbaudījumu norises grafiks tiek izstrādāts atbilstoši katras iesaistītās augstskolas praksei saskaņā ar studiju organizācijas kalendāru.

4.2. Doktorantus ar valsts pārbaudījuma nosacījumiem un norisi iepazīstina attiecīgās apakšprogrammas vadītājs vismaz 6 mēnešus pirms valsts pārbaudījumu datuma izsludināšanas.
Valsts pārbaudījumu norises secība:

1) Valsts pārbaudījums *Mākslinieciskās jaunrades darba aizstāvēšana*;
2) Valsts pārbaudījums *Teorētiskā pētījuma aizstāvēšana*.

Valsts pārbaudījumi *Mākslinieciskās jaunrades darba aizstāvēšana* un *Teorētiskā pētījuma aizstāvēšana,* var tikt organizēti kā vienots Valsts pārbaudījums *Mākslinieciskās jaunrades darba* un *Teorētiskā pētījuma aizstāvēšana*

4.3. Valsts pārbaudījumu datumus izsludina ne vēlāk kā vienu mēnesi pirms plānotās valsts pārbaudījumu norises. Ja valsts pārbaudījuma norises vieta ir ārpus attiecīgās augstskolas, kura īsteno apakšprogrammu, pārbaudījuma norises vietu un laiku izsludina iespējami laicīgi, bet ne vēlāk kā divus mēnešus pirms pārbaudījuma norises dienas.

4.4. Padome (attiecīgās augstskolas Doktorantūras skolas padome, turpmāk – Padome) doktora grāda pretendenta valsts pārbaudījumu vērtēšanai nosaka divus recenzentus. Recenzents nedrīkst būt doktora grāda pretendenta radinieks, tiešais padotais vai vadītājs darba vietā, kā arī doktoranta pētījuma līdzautors, pētījuma vai mākslinieciskā projekta vadītājs un konsultants. Recenzenti tiek iekļauti valsts pārbaudījumu komisijas sastāvā.

4.5. Divas nedēļas pirms valsts pārbaudījuma teorētiskais pētījums ir publiski pieejams tiešsaistē, kā arī attiecīgo apakšprogrammu īstenojošās augstskolas bibliotēkā.

4.6. Apakšprogrammas vadītājs līdz valsts pārbaudījumu norises sākumam iesniedz konkrētās mākslinieciskās darbības jomas Komisijai šādus dokumentus:

4.6.1. rīkojuma kopiju par Komisijas apstiprināšanu;

4.6.2. valsts pārbaudījumu protokolu;

4.6.3. augstskolas apstiprinātu doktoranta sekmju izrakstu;

4.6.4. doktoranta CV;

4.6.5. atbilstoši metodisko norādījumu prasībām datorsalikumā noformētu teorētiskā pētījuma tekstu 2 eksemplāros;

4.7. Valsts pārbaudījums *Mākslinieciskās jaunrades darba aizstāvēšana*:

4.7.1. Apakšprogramma *Mūzika un skatuves māksla*:
publiskā priekšnesumā jāatskaņo individuālā mākslinieciskā projekta ietvaros sagatavots priekšnesums – programma, kuras kopējais apjoms atbilst divdaļīgam koncertam (hronometrāža ne mazāka kā 60 min.). Mākslinieciskā projekta repertuārs un doktora grāda pretendenta teorētiskais pētījums ir tematiski saistīti un nedalāmi.

4.7.2. Apakšprogramma *Vizuālā māksla un dizains*:
īstenotā individuālā mākslinieciskās jaunrades darba mākslas vai dizaina projekta vai projekta posma publiska prezentācija, kas satur arī informāciju par starptautisko aprobāciju. Mākslinieciskā jaunrades darba, tai skaitā mākslinieciskās pētniecības, projekta saturs un sarežģītības pakāpe atbilst doktorantūras līmeņa starptautiski pieņemtām normām un ir tematiski saistīts ar doktora grāda pretendenta teorētisko pētījumu un veido vienotu, nedalāmu veselumu.

4.7.3. Apakšprogramma *Audiovizuālā māksla, teātris un laikmetīgā deja*:
doktora grāda pretendents publiski izrāda vienu vai vairākus mākslinieciskās jaunrades darbus, kas sagatavoti studiju procesā atbilstoši apstiprinātajam darba plānam un izvēlētajai mākslinieciskās darbības jomai. Doktora grāda pretendenta mākslinieciskais jaunrades projekts un teorētiskais pētījums ir tematiski saistīti un nedalāmi.

4.8. Pēc mākslinieciskās jaunrades darba aizstāvēšanas Komisija pieņem lēmumu par vērtējumu un lēmumu – atbalstīt / neatbalstīt profesionālā doktora grāda mākslās piešķiršanu.

4.9. Valsts pārbaudījuma *Teorētiskā pētījuma aizstāvēšana* vai Valsts pārbaudījuma *Mākslinieciskās jaunrades darba* un *Teorētiskā pētījuma aizstāvēšana* norise:

4.9.1. doktora grāda pretendents Padomei iesniedz saskaņā ar *Metodiskajiem norādījumiem teorētiskā pētījuma izstrādei* noformētu teorētiskā pētījuma tekstu 2 eksemplāros ne vēlāk kā vienu mēnesi pirms valsts pārbaudījuma.

4.9.2. Recenzenti teorētisko pētījumu novērtē pēc sekojošiem kritērijiem: pētījuma autors pamatojis tēmas izvēli, definējis pētījuma mērķi un uzdevumus, raksturojis pētnieciskos sasniegumus tēmas izpētē un izmantotās metodes. Darbs ir pabeigts oriģināls pētījums, kura rezultātiem ir būtisks jaunpienesums konkrētajā mākslas jomā. Teorētiskā pētījuma apjoms ir ne mazāks kā 120 000 rakstu zīmes.

4.9.3. Recenzenti Komisijas priekšsēdētājam iesniedz rakstisku atsauksmi par teorētisko pētījumu ne vēlāk kā 3 dienas pirms valsts pārbaudījuma.

4.9.4. Teorētiskā pētījuma publiskās aizstāvēšanas norise un kārtība:
teorētiskā pētījuma aizstāvēšana ir publisks pasākums, kurā drīkst piedalīties visas ieinteresētās personas, uzdot jautājumus pretendentam un recenzentam, kā arī izteikties par teorētisko pētījumu. Pasākuma gaitu protokolē sēdes sekretārs.

4.9.5. Aizstāvēšanas procedūra:

4.9.5.1. sēdes sekretārs ziņo par pretendenta iesniegtajiem dokumentiem, iepazīstina klātesošos ar pretendenta dzīves aprakstu;

4.9.5.2. pretendents ziņo par teorētisko pētījumu, tā sasaisti ar individuālo mākslinieciskо projektu un atbild uz klātesošo jautājumiem par pētījumu un tā rezultātiem;

4.9.5.3. Komisija uzklausa un apspriež recenzenta atsauksmes, kā arī pretendenta diskusiju ar recenzentu;

4.9.5.4. Komisija uzklausa teorētiskā pētījuma vadītāja atsauksmi par pretendenta darbu pie pētījuma un mākslinieciskās jaunrades darba vadītāja atsauksmi par pretendenta paveikto;

4.9.5.5. Komisija, aizklāti balsojot, lemj, un komisijas priekšsēdētājs paziņo par novērtējumu teorētiskajam pētījumam, kā arī lēmumu par profesionālā doktora grāda mākslās piešķiršanu / nepiešķiršanu. Pēc komisijas locekļu ierosinājuma iespējams balsot par profesionālā doktora grāda mākslās piešķiršanu ar izcilību, pamatojumu norādot pārbaudījuma protokolā.

5. Vērtēšanas kritēriji

5.1. Doktorantu zināšanas un prasmes Komisija vērtē atbilstoši studiju kursu aprakstos noteiktajiem kritērijiem, kā arī katrā no pārbaudījumiem pieņemot lēmumu – atbalstīt / neatbalstīt profesionālā doktora grāda mākslās piešķiršanu. Lai piešķirtu profesionālo doktora grādu mākslās, abos valsts pārbaudījumos jābūt lēmumam – atbalstīt.

5.2. Gadījumā, ja studējošais nav sekmīgi nokārtojis valsts pārbaudījumu, kas apliecina, ka nav iegūta studiju programmas rezultātā iegūstamā kompetence, studējošais tiek eksmatrikulēts un viņam ir tiesības ne ātrāk kā nākamajā studiju gadā atsākt studijas "vēlākos studiju posmos".

6. Apelācijas par valsts pārbaudījumu norisi iesniegšanas un izskatīšanas kārtība

6.1. Doktorants ir tiesīgs iesniegt apelāciju par valsts pārbaudījuma norisi un vērtēšanas procedūru.

6.2. Apelāciju doktorants iesniedz apakšprogrammas vadītājam ne vēlāk kā līdz nākamās darba dienas beigām pēc pārbaudījuma.

6.3. Apelāciju izskata apelācijas komisija, kuras sastāvā ir vismaz 3 (trīs) personas.

6.4. Apelācijas komisijas personālsastāvu nosaka attiecīgās augstskolas akadēmiskā darba prorektors. Apelācijas komisijas sastāvā nav pieļaujams iekļaut Komisijas locekļus, par kuru darbību iesniegta apelācijas sūdzība. Rekomendējamais apelācijas komisijas sastāvs ir:

6.4.1. attiecīgās augstskolas akadēmiskā darba prorektors – komisijas priekšsēdētājs;

6.4.2. attiecīgās apakšprogrammas vadītājs;

6.4.3. katedras, kuras kompetencē ir valsts pārbaudījums, vadītājs.

6.5. Apelācijas komisija izskata apelāciju un pieņem lēmumu ne vēlāk kā piecu darba dienu laikā pēc sūdzības saņemšanas. Apelācijas izskatīšanā atļauts iesaistīt vienu vai vairākus pieaicinātus ekspertus. Doktoranta iegūtā vērtējuma izmaiņas neietilpst šīs komisijas kompetencē.

6.6. Apelācijas komisijas lēmumu rakstiski paziņo iesniedzējam.

6.7. Apelācijas komisijas lēmumu var pārsūdzēt attiecīgās augstskolas rektoram.

6.8. Augstākā strīdu risināšanas instance attiecīgajā augstskolā ir Akadēmiskā šķīrējtiesa.

JVLMA Senāta priekšsēdētāja	Ieva Dzērve
LMA Senāta priekšsēdētājs	Andris Vītoliņš
LKA Senāta priekšsēdētāja vietnieks	Dainis Juraga